

Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали X Міжнародної
науково-практичної конференції

13 травня 2026 р.

Полтава
2026

основні правові, економічні, соціальні та організаційні засади державної ветеранської політики, встановлює єдину систему підтримки та державні механізми реалізації програм реінтеграції, що сприятимуть відновленню соціальних, житлових і економічних прав ветеранів [1].

Отже, попри розгалуженість нормативно-правової бази, вона залишається фрагментарною та недостатньо адаптованою до сучасних викликів і бюджетних реалій. Необхідним є перехід від застарілих моделей до стратегії економічної реінтеграції. Якісне нормативно-правове забезпечення має стати фундаментом, що в майбутньому дасть змогу включити ветеранів до продуктивної економічної діяльності та забезпечити довгострокову стійкість національної економіки. Адже в умовах наявного різкого демографічного скорочення саме ветерани можуть сформувати вагомий сегмент людського капіталу та виступити драйвером сталого економічного зростання.

Література

1. Про основні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів/ветеранок, які брали участь у відсічі збройній агресії Російської Федерації проти України : проект Закону України № 13696. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/57192> (дата звернення: 02.05.2026).
2. Гордієнко Є. П. Механізми реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні: дис. ... д-ра філософії в галузі держ. упр.: 281. Харків, 2021. 296 с.
3. Спицька К. Правові засади соціального захисту учасників бойових дій в Україні. Юридичний вісник. 2022. № 2. С. 171–181. DOI: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i2.2336> (дата звернення: 02.05.2026).
4. Сценарії та економічні наслідки економічної політики: аналітичний звіт. Український інститут майбутнього. URL: <https://drive.google.com/file/d/10LNau6OviXkKH2LKw72fhCwvIZFeBNGL/view> (дата звернення: 02.05.2026).
5. Нормативно-правові акти ветеранської політики. РеСтарт – платформа відновлення людського капіталу. URL: <https://restartukraine.com.ua/news/normativno-pravovi-akty-veteranskoyi-polityky-dopovnyuyetsya> (дата звернення: 02.05.2026).
6. Патріот Донбасу. *Патріот Донбасу*. URL: <https://donpatriot.news/premyerka-ozvuchyla-kilkist-veteraniv-v-ukrayini> (дата звернення: 02.05.2026).

УДК 336.1:364.4-057.36:331.5(477)

Глушко Аліна Дмитрівна,

кандидат економічних наук, доцент

Божинська Катерина Леонідівна, студентка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

В умовах повномасштабної війни в Україні значно зросла кількість ветеранів, які потребують не лише соціальної, а й економічної підтримки. Після повернення до цивільного життя важливим завданням держави стає створення умов для працевлаштування ветеранів, підтримки їх підприємницької діяльності та забезпечення фінансової стабільності. Фінансово-економічна підтримка ветеранів охоплює широкий комплекс інструментів, що включає державні виплати, пільги, компенсації, грантові

програми для започаткування або розвитку власної справи, програми професійної перепідготовки, сприяння зайнятості, підтримку ветеранського підприємництва, пільгове кредитування, менторський супровід і партнерські ініціативи за участю держави, бізнесу та міжнародних донорів [1, 2]. Впровадження зазначених інструментів дозволяє сформулювати передумови для економічної самостійності ветеранів, зниження ризиків безробіття та соціальної ізоляції.

Одним із найбільш важливих інструментів економічної підтримки ветеранів є державні грантові програми, спрямовані на започаткування або розвиток власної справи. Зокрема, у межах урядової програми «єРобота» передбачено можливість отримання гранту для створення або розвитку ветеранського бізнесу [3]. Програма орієнтована на тих, хто має бізнес-ідею, відповідний план, необхідні навички та прагнення до підприємницької діяльності. Отримані кошти можуть використовуватися для відкриття власної справи або розширення вже наявного бізнесу, що створює передумови для економічної самостійності ветеранів і формування нових робочих місць.

Особливість грантової підтримки полягає в тому, що вона має не лише індивідуальний, а й ширший соціально-економічний ефект. Для ветерана грант є стартовим ресурсом для професійної самореалізації, відновлення фінансової незалежності та включення у цивільну економіку. Для громади – це можливість появи нових підприємницьких ініціатив, додаткових робочих місць, розширення локального виробництва або сфери послуг. Для держави – це інструмент зменшення ризиків безробіття, зниження залежності від соціальних виплат, збільшення податкових надходжень і підтримки малого бізнесу як основи економічного розвитку [4].

Важливу роль у системі фінансово-економічної підтримки ветеранів відіграє Державна служба зайнятості, яка забезпечує комплекс послуг, пов'язаних із професійною адаптацією, працевлаштуванням, навчанням і перекваліфікацією [5]. Зокрема, Державна служба зайнятості надає можливість отримання ваучера на навчання, що може використовуватися для підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації. Професійне навчання і перекваліфікація мають принципове значення для ветеранів, оскільки частина з них після завершення служби не може або не прагне повернутися до попередньої професії. Військовий досвід формує специфічні навички – управління людьми, дисципліну, відповідальність, здатність діяти в умовах ризику, логістичне мислення, технічні й комунікаційні компетентності. Однак ці навички потребують адаптації до потреб цивільного ринку праці. Саме тому професійне навчання має поєднуватися з кар'єрним консультуванням, оцінюванням набутих компетентностей, допомогою у складанні резюме, підготовкою до співбесід, підбором вакансій і супроводом у перші місяці працевлаштування.

Окремий напрям підтримки пов'язаний із діяльністю Міністерства у справах ветеранів України, яке координує формування та реалізацію ветеранської політики, зокрема у сфері соціальної та професійної адаптації, підтримки ветеранського підприємництва й розвитку партнерств із державними, громадськими та міжнародними інституціями [6]. Важливим кроком у цьому напрямі є акумулювання інформації про гранти, фінансову підтримку, консультаційні програми, навчальні ініціативи та партнерські можливості для ветеранського бізнесу на спеціалізованих ресурсах, зокрема Ветеран PRO. Такий підхід сприяє підвищенню доступності інформації та дає змогу ветеранам швидше орієнтуватися в наявних інструментах підтримки.

Вагомим елементом фінансово-економічної підтримки є програми Українського ветеранського фонду. Зокрема, на платформі Ветеран PRO зазначено, що серед доступних можливостей є програма мікрофінансування бізнесу ветеранів, у межах якої можна отримати одноразову компенсацію за придбані товари або обладнання для

власної справи чи незалежної професійної діяльності, а також гранти «Варто», розміри яких залежать від конкретного конкурсу. Такі програми є важливими, оскільки дозволяють підтримати як початкові підприємницькі ініціативи, так і розвиток уже діючого ветеранського бізнесу.

Поряд із державними інструментами важливе місце займають грантові програми міжнародних організацій, благодійних фондів, громадських об'єднань і донорських структур. Вони можуть бути спрямовані на підтримку малого бізнесу, аграрних ініціатив, IT-проектів, соціального підприємництва, професійного навчання, психологічного супроводу та розвитку громадських ініціатив ветеранів [7, 8]. Їхня перевага полягає у більшій гнучкості, можливості врахування локальних потреб, підтримці інноваційних і соціально значущих проєктів, а також у поєднанні фінансування з навчанням, менторством і консультаційним супроводом.

Водночас ефективність фінансово-економічних інструментів підтримки ветеранів залежить не лише від обсягу фінансування, а й від якості їх адміністрування. Серед ключових проблем можна виокремити недостатню поінформованість ветеранів про наявні програми, складність підготовки бізнес-планів і пакетів документів, нерівномірний доступ до консультаційної підтримки в різних регіонах, недостатній рівень підприємницьких знань, психологічну неготовність частини ветеранів до започаткування власної справи, а також обмеженість фінансових ресурсів порівняно з масштабом потреб ветеранської спільноти. Крім того, започаткування власної справи в умовах воєнної економіки супроводжується високими ризиками, а саме нестабільністю попиту, зростанням витрат, проблемами з логістикою, кадровим дефіцитом, обмеженим доступом до кредитних ресурсів і невизначеністю регуляторного середовища.

Важливим напрямом удосконалення системи підтримки є спрощення процедур отримання грантів, розширення інформаційних кампаній, розвиток консультаційних центрів для ветеранів-підприємців, формування менторських програм за участю досвідчених підприємців, залучення громад і місцевого бізнесу до підтримки ветеранських ініціатив [9]. Доцільним є також поєднання грантових програм із професійним навчанням, психологічним супроводом і програмами адаптації родин ветеранів, оскільки економічна самореалізація часто залежить не лише від фінансового ресурсу, а й від рівня особистої готовності, соціальної підтримки та стабільності найближчого середовища.

Отже, фінансово-економічні інструменти підтримки ветеранів війни в Україні виконують важливу роль у забезпеченні їхньої економічної адаптації, професійної самореалізації та соціальної реінтеграції. Державні гранти, програми зайнятості, професійне навчання, підтримка ветеранського підприємництва, мікрофінансування, міжнародні грантові ініціативи та менторські програми формують комплексну основу для переходу ветеранів від статусу отримувачів допомоги до статусу активних учасників економічного життя. Ефективна реалізація цих інструментів є важливою умовою зниження безробіття, розвитку малого бізнесу, зміцнення людського капіталу, підтримки місцевої економіки та забезпечення соціально-економічної стійкості України.

Література

горичева С.Б. Фінансово-економічні механізми забезпечення реінтеграції ветеранів війни в Україні. *Економіка і регіон*. 2024. (3(94)). 133–140. DOI:

нищенко С. В., Глушко А. Д. Фінансова та цифрова інклюзія ветеранів в аспекті зміцнення соціально-економічної безпеки. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія:

е

о

н

у

д

е

р

лушко А.Д. Деретуляція бізнес-середувища в Україні в умовах воєнного стану. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: Матеріали Міжнародної науковопрактичної Інтернет-конференції, 29 вересня 2022 р. Полтава: НУПП, 2022. С. 24–27 (215 с.).

ержавна служба зайнятості України. Офіційний сайт. URL: <https://www.dcz.gov.ua>.

іністерство у справах ветеранів України. Офіційний сайт. URL: <https://mva.gov.ua>.

of reforming the tax system of Ukraine in the conditions of European integration. Prospects for the development of finance in the conditions of European integration of Ukraine: monograph. Tallin: Estonia, IRETC MTÜ, 2022. P. 120–148.

кач Д. Соціально-психологічна адаптація репатріантів: труднощі та можливості в сучасній Україні. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2025. № 2(78). С. 440–448.

Нричева С., Лахижа М. Реінтеграція ветеранів війни в Україні: управлінські та економічні аспекти. *Розвиток міста*. 2024. № 2 (02). С. 55–62. DOI:

Р

Н

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

УДК 351:364-78:355.292

Маслак Роман Костянтинович,

студент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ВІЙСЬКОВА КАР'ЄРА В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Повномасштабне вторгнення зумовило трансформацію кар'єрного поступу в ЗСУ: ключовими змінами стали пріоритетність контрактної служби над мобілізацією, запровадження механізму прискореного отримання звань та розширення програм підготовки особового складу як на вітчизняних, так і на іноземних майданчиках.

Кар'єрний шлях у Збройних Силах України стартує з базової посади або профільної підготовки. Подальше просування базується на системі персонального планування, де ключовими факторами є фаховий рівень, підсумки атестування та особистий внесок військовослужбовця.

Актуальним пріоритетом України на сьогодні є оперативна підготовка офіцерського корпусу. Задля швидкого комплектування посад командирів ланки «взвод-рота» передбачено спрощений порядок отримання звання молодшого лейтенанта для таких категорій: випускників інтенсивних курсів підготовки; сержантського складу з вищою освітою або реальним досвідом управління офіцерськими підрозділами; мобілізованих фахівців зі ступенем бакалавра, що завершили спеціалізований вишкіл. Гнучкість військової кар'єри забезпечується через чергування бойової, штабної та викладацької діяльності, що гарантує високу адаптивність фахівця в поствоєнний період.

Військова кар'єра в Україні - це шлях від новачка до професіонала, що будується на принципах меритократії: враховуються реальні досягнення, компетенції та результати атестацій. Наразі діє «зелений коридор» для отримання офіцерських звань. Також система ротаций між фронтом, штабом та навчальними центрами дозволяє офіцерам залишатися затребуваними експертами навіть після демобілізації або переходу до цивільного життя.

На виконання кроку 3 «Створення інтегрованої військової кадрової політики Мініборони» Плану пріоритетних дій Уряду, затвердженого розпорядженням Кабінету